

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра етики, естетики та культурології
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра країнознавства та туризму



**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА**

для студентів

галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»
спеціальність С6 «Географія та регіональні студії»
освітній рівень Магістр
освітня програма Африканістика
вид дисципліни обов'язкова

Форма навчання денна
Навчальний рік 2025/2026
Семестр 2
Кількість кредитів 3
ECTS
Мова викладання, українська
навчання
Форма заключного залік
контролю

Викладачі: **РИХЛІЦЬКА Оксана**, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри етики, естетики та культурології філософського факультету

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2025

Розробники:

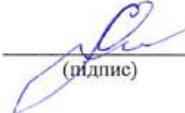
Оксана Дмитрівна РИХЛІЦЬКА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри етики, естетики та культурології

Вікторія Костянтинівна КІПТЕНКО, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри країнознавства та туризму

Олександр Васильович МІШИН, кандидат географічних наук, доцент кафедри країнознавства та туризму

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри країнознавства та туризму

 Ольга ЛЮБИЦЕВА
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 19 від « 27 » 06 2025 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол від « 27 » 08 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії  Наталія КОРОГОДА
(підпис) (прізвище та ініціали)

« 27 » 08 2025 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни: сформувати у студентів цілісне уявлення, розуміння проблем професійної та корпоративної етики, а також напрацювання та розвиток практичних вмінь і навичок аналізу професійних ситуацій та прийняття рішень з етичної поведінки експертів-аналітиків задля розв'язання різнопрофільних задач дослідницького та інноваційного характеру в контексті особливостей Африки та її регіонів/країн.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- 1) розуміння основних етапів розвитку етико-філософської думки; основні етико-філософські поняття та категорії;
- 2) розуміння соціокультурного розмаїття та особливостей сучасних проявів
- 3) володіння навичками наукового дослідження, отримувати та аналізувати інформацію з різних джерел (у тому числі іншомовних), яка би відповідала вимогам та потребам завбачення дилемних процесів у сучасному інформаційному просторі, професійній сфері.

3. Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна “Професійна та корпоративна етика” є складовою освітньо-наукової програми “Африканістика” підготовки фахівців за освітнім рівнем “Магістр” галузь знань С “Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини”, спеціальності С6 “Географія та регіональні студії”, є обов’язковою і викладається студентам у 2 семестрі в обсязі 3 кредити ECTS. Дана навчальна дисципліна знайомить з основним понятійно-категоріальним апаратом етики, її методами та механізмами для виокремлення моральної проблематики в контексті експертно-аналітичної та бізнес діяльності. Послідовно розглядаються особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики, її необхідність в сучасних професійних практиках. З’ясовуються особливості використання поглиблених знань правових та етичних норм при оцінці наслідків своєї діяльності, вироблення та розвиток практичних вмінь та навичок прийняття рішень з етичної поведінки в дилемних ситуаціях професійної діяльності в контексті соціо-культурних особливостей країн Африки.

4. Завдання (навчальні цілі) вивчення дисципліни: Навчальна дисципліна націлена на формування у майбутніх фахівців розуміння проблем професійної та корпоративної етики, а також напрацювання та розвиток практичних вмінь і навичок аналізу професійних ситуацій та прийняття рішень з етичної поведінки експертів-аналітиків, що передбачає, зокрема, сформувати/поглибити:

- Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК09).
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (ЗК11).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Предмет, методи, теоретичні основи досліджень професійної та корпоративної етики	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	6%
1.2.	Принципи та основні норми професійної і корпоративної етики	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, тести	6%
1.3.	Інструменти та механізми морально-нормативної регуляції та їх сучасне функціонування в сфері професійних практик та управлінні	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	6%
1.4.	Принципи професійної етики експерта-аналітика, а також відповідальність за порушення норм професійної та корпоративної етики	Самостійна робота	Усна доповідь	6%
1.5.	Методи та механізми розв'язання основних моральних дилем сучасних практик в сфері аналітичної експертизи та суміжних сферах	Семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота	10%
1.6.	Особливості професійних етичних кодексів в сфері аналітичної експертизи в контексті взаємодій з країнами африканського континенту	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, тести	6%
2.1.	Демонструвати знання спеціалізованої літератури в сфері африканських студій та суміжних галузей в експертно-аналітичній діяльності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді	3%
2.2.	Кваліфіковано аргументувати специфіку основних етичних принципів та норм професійної етики, їх взаємодію та шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами корпоративної етики задля забезпечення успішності бізнес процесів, проєктів, розробки експертно-аналітичних матеріалів	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, письмова контрольна робота, самостійне дослідження, тести	5%
2.3.	Виявляти механізми розв'язання основних моральних дилем в організації дослідницьких та проєктних робіт, відповідних бізнес моделей при їх впровадженні стосовно взаємодії різних сфер бізнесу, організацій з країнами африканського континенту	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, письмова контрольна робота	5%

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
2.4.	Здійснювати експертну оцінку ціннісного аспекту місії професійних та корпоративних кодексів при розробці проєктів в сфері розвитку взаємодій з країнами африканського континенту	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, самостійне дослідження, дискусії	5%
2.5.	Виявляти специфіку проблеми етичного характеру, що виникла, та визначити способи її розв'язання в сфері експертно-аналітичної діяльності, у т.ч. з урахуванням соціо-культурної специфіки діяльності в країнах африканського континенту	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, тести	5%
2.6.	Аргументовано аналізувати професійну ситуацію щодо відкритих моральних дилем та розробити рекомендації по їх вирішенню з урахуванням професійно етичних норм поведінки в сфері експертно-аналітичної діяльності з урахуванням соціо-культурної специфіки діяльності в країнах африканського континенту	Самостійна робота	Самостійна робота	5%
3.1.	Використовувати знання основних моральних принципів, вміння аналізувати сучасні джерела інформації (у т.ч. іншомовні) задля здійснення обґрунтованого вибору методів формування ефективних рішень в сфері управління, корпоративної культури та етики.	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді	5%
3.2.	Презентувати результати проведених досліджень відносно оцінки мотивів, норм, ціннісних орієнтирів професійної поведінки та діяльності та здатності до здійснення вибору та відповідальності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, самостійне дослідження, дискусії	5%
3.3.	Вести аргументовані дискусії стосовно ролі професійної та корпоративної етики в напрацюванні методології прийняття етичних рішень та співпраці з експертами з інших галузей знань та видів економічної діяльності в контексті особливостей взаємодій з країнами африканського континенту	Семінари	Дискусії, тести	5%
4.1.	Кваліфіковано виявляти аналізувати та вирішувати моральні конфлікти в конкретних ситуаціях експертно-аналітичної діяльності з урахуванням	Самостійна робота	Усні доповіді, самостійне дослідження, дискусії	5%

	специфіки країн африканського континенту			
4.2.	Проявляти самостійність, самокритичність та критично аналізувати знання з географії та регіональних студій (Африканістика) в професійних ситуаціях, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації з позиції професійного обов'язку та відповідальності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, самостійне дослідження, дискусії	5%
4.3	Нести відповідальність за достовірність проведених досліджень, та приймати нестандартні рішення в проблемних ситуаціях ділової практики	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, тест	5%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)																		
Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
1. Вміти виконувати індивідуальні й командні оригінальні дослідження, досягати наукових результатів у сфері географії, регіональних студій та дотичних міждисциплінарних напрямів й презентувати їх, у тому числі у середовищі представників різних сфер та галузей та у міжнародному контексті іноземною мовою [англійською та/або мовами міжнародного спілкування, поширеними у країнах Африки] (ПРН 6)				+	+	+		+	+	+	+	+	+		+	+	+	
2. Розуміти та релевантно застосовувати в індивідуальній та командній діяльності засади проєктної діяльності й дослідницько-експертної складової в ній, зокрема здатність писати та презентувати звітно-аналітичні документи, наукові та науково-популярні статті для різних цільових аудиторій. (ПРН7)	+	+	+				+							+				+

7. Схема формування оцінки.

Рівень досягнення усіх запланованих результатів навчання визначається дворівневим оцінюванням засвоєного матеріалу, зокрема оцінювання теоретичної підготовки – результати навчання знання 1.1 -1.6, що складає 40% від загальної оцінки та оцінювання практичної підготовки – результати навчання вміння 2.1-2.6; комунікації 3.1-3.3; автономності 4.1-4.3, що складає 60% оцінки

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

результати навчання 1.1.- 1.6 (знання) до 40%;
результати навчання 2.1.-2.6 (вміння) до 5% за кожний;
результати навчання 3.1.-3.3 (комунікація) до 5% за кожний;
Результати навчання 4.1-4.3 (автономність і відповідальність) - до 5% за кожний;

Форми оцінювання студентів:

1. Тестові завдання:
 - 2 бали – студент опрацював необхідний тест та виокремив у ньому правильні проблеми/питання;
 - 1 бал – студент опрацював тест але не точно виокремив правильні питання/проблеми.
2. Усна доповідь:
 - 5 бали – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, інтерпретує результати, обґрунтовано та аргументовано представляє досліджуваний матеріал;
 - 4 бали – студент володіє навчальним матеріалом, але допускає неточності в аргументації поставлених завдань;
 - 3 бали – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не опирається на необхідну наукову літературу та має деякі неточності;
 - 2 бали – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у висвітленні поставлених запитань.
3. Доповнення, участь в дискусіях:
 - 2 бали – студент аргументовано доповнює представлений матеріал, представляє науково обґрунтовану авторську позицію стосовно розгляду певного питання / надає інший зріз у розгляді/вирішенні проблеми;
 - 1 бал – студент в цілому доповнює представлений матеріал але суттєво його не аргументує та допускає неточності.
4. Самостійна індивідуальна робота:
 - 16-17 – балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення у відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення;
 - 11 балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам.
6. Самостійна робота, підсумкова письмова робота:
 - 20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи;
 - 15-11 балів – студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності;

- 10-6 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності;
- 5-0 балів – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт.

Семестрове оцінювання: кількість балів, що студент отримує протягом семестру є сумою балів, які були отримані при оцінюванні:

1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:

РН 1.1, 1.2, 1.4, 2.1, 2.3, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 – **22/ 39 балів**;

2. Самостійна робота (кейс-аналіз):

РН 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 – **11/ 16 балів**;

3. Самостійна робота (кейс-аналіз):

РН – 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.6, 3.2, 4.2 – **11 / 17 балів**;

4. Тестові завдання – РН 1.2, 1.6, 2.2, 2.5, 3.3, 4.3 – **4/8 балів**;

5. Підсумкова контрольна робота в письмовій формі:

РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.5, 1.6, 2.2, 2.3 – **12 / 20 балів**

7.2. Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min. – 48 балів	Max. – 80 балів
Тестові завдання	Теми 1-6	«1» x 4 = 4	«2» x 4 = 8
Усна доповідь	Теми 1-6	«3» x 5 = 15	«5» x 5 = 25
Доповнення, участь в дискусіях	Теми 1-6	«1» x 7 = 7	«2» x 7 = 14
Самостійна індивідуальна робота	1) Case-studies – I частина: Дослідження та аналіз дилемних ситуацій в сфері професійної діяльності та розробка рекомендацій по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних та корпоративних норм поведінки на (на вибір студента)	«11» x 1 = 11	«16» x 1 = 16
	2) Case-studies – II частина: Проведення самостійного дослідження країн африканського континенту (за вибором), узагальнення та інтерпретація отриманих результатів професійній сфері	«11» x 1 = 11	«17» x 1 = 17
Підсумкова контрольна робота	Теми 1-6	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Підсумкове оцінювання у формі заліку: Оцінювання здійснюється впродовж семестру усіх видів робіт, включаючи самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань. Самостійні роботи (ситуаційний аналіз (Case study) та есе-аналіз мають бути подані у строки

відведені для опрацювання відповідних тем. (За роботи, подані поза зазначеного терміну, відмінусовуються по 2 бали за кожен день прострочки).

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано /Passed	60-100
Не зараховано/ Failed	0-59

Загалом формування оцінки спирається на “Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка” (друга редакція), що введено в дію наказом ректора №170-32 від 11 квітня 2022 року.

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Частина 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання				
1	Вступ Тема 1. Професійна етика в структурі етичного знання	2		4
2	Тема 2. Академічна доброчесність, корпоративна культура та корпоративна етика	2	2	8
3	Тема 3. Корпоративна соціальна відповідальність та кодекси: теорія та практика	2	2	8
4	Самостійна індивідуальна робота: 1) (Case-studies –I частина): Дослідження та аналіз дилемних ситуацій в сфері професійної діяльності та розробка рекомендацій по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних та корпоративних норм поведінки на (на вибір студента)			8
Частина 2. Моральні колізії в професійній діяльності				
5	Тема 4. Етика експертно-аналітичної діяльності та корпоративні кодекси	2	2	8
6	Тема 5. Етичні дилеми та розв’язання конфліктних ситуацій в професійній діяльності	2	2	8
7	Тема 6. Морально-етичні проблеми в контексті взаємодій з країнами Африки	2	4	10
8	Самостійна індивідуальна робота: (Case-studies –II частина: Проведення самостійного дослідження та аналіз в сфері професійної діяльності країн африканського континенту (за вибором), узагальнення та інтерпретація отриманих результатів			9
	Підсумкова контрольна робота			2
	ВСЬОГО	12	12	65

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій – **12 год.**

Семінарські заняття – **12 год.**

Самостійна робота – **65 год.**

Консультації - **1 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА.

Основні:

1. Аболіна Т., Нападиста В., Рихліцька О. Прикладна етика. Навч.посібник / За наук.ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2012. – Розділ 1. – С.7-40.
2. Ломачинська І.М., Рихліцька О.Д., Барна Н.В. Основи корпоративної культури.// Навч. посібник. -К.:2011.,- 480с.
3. Моральні колізії сучасності // Етика. Естетика.: Навч.посібник за наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014.- 432 с.
4. Професійна та корпоративна етика. //В.Нападиста,, О.Шинкаренко, М.Рогожа та інші; К.: -«Київський університет».-2019.-с.368
5. Adeleye, I, Luiz, J, Muthuri, J & Amaeshi, K 2020, 'Business Ethics in Africa: The Role of Institutional Context, Social Relevance, and Development Challenges', Journal of Business Ethics, vol. 161, pp. 717–729. <https://doi.org/10.1007/s10551-019-04338-x>
6. Silk Ugwu Ogbu, Rose Ogbachie et.al. Business Ethics in Africa. Volume I. 2024.Springer Nature.

Додаткові

1. Кравець О. Г. Етика в бізнесі та корпоративному управлінні: підручник. Одеса: ОНУ, 2022. 356 с.
2. Маслікова І.І. Цілі та цінності сучасного університету: виклики академічної доброчесності в умовах онлайн навчання. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Вип. 1, 2021, с. 24-41.
3. Нападиста В.Г. Академічна доброчесність в Україні: теорія та практика національного досвіду. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. № 10 (28). С.827-839. URL: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10\(28\)-827-839](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-10(28)-827-839)
4. Рихліцька О., Подолян Г. Корпоративна культура: трансформаційні процеси в умовах глобальних викликів //Гілея: науковий вісник. – К. : «Видавництво «Гілея», 2022. – Вип. 9 (176). – 116 с. С.32-37 [https://doi.org/10.31392/HileyPhiLOSOPHICAL-2022.9\(176\).05](https://doi.org/10.31392/HileyPhiLOSOPHICAL-2022.9(176).05)
5. Рихліцька О.Д, Етична компонента як невід’ємна складова професійної підготовки фахівців //Парадигма вищої освіти в умовах війни та глобальних викликів ХХІ століття : мат. конф., 18 липня – 28 серпня 2022 року. С.377-379– Одеса : «Гельветика», 2022. – 536 с.
6. Роузфілд Ст. Порівнюємо економічні системи. Культура, багатство та влада в ХХІ ст. – К.: Вид-во К.І.С. – 2005. – 368 с. 9. Ф. Котлер, Н. Лі, Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ.. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
7. Хамітов Н.В. Академічна доброчесність як виклик, вимога і воля: контексти філософської антропології, етики й філософії освіти. Філософія освіти. 2023. №29 (2). С.27-47.
8. Чумак А.Л. Проблема сучасних ціннісних засад професійних етичних кодексів (включаючи аналіз концепції Г.Зеха) http://www.nbuv.gov.ua/Articles/Kultnar/knp89/knp89_138-141.pdf
9. D’Angelo J.G. Ethics in Science. Ethical Misconduct in Scientific Research. 2nd ed. CRC Press, 2019.
10. Guide to doing business in Africa. Alliance of Leading Law Firms. 2025. URL: lexafrica.com
11. Hall, A. Advancing Responsible Business Conduct in Africa: Contextual approaches and Practical Solutions. 8 October 2025. URL: <https://www.bhrafricaforum.org/advancing-rbc>
12. Cheruiyot, Thomas & Onsando, Patrick. (2016). Corporate Social Responsibility in Africa: Context, Paradoxes, Stakeholder Orientations, Contestations and Reflections. 10.1108/978-1-68123-422-920251011.

13. Khomba, J.K., Rhoda S. Bakuwa, Kangasude-Ulaya E.C. Shaping Business Ethics and Corporate Governance: An Inclusive African Ubuntu Philosophy. Global Journal of Management and Business Research, Administration and Management, Vol. 13 (5). 2013.
14. Khumalo, E. Why Ethical Standards Are the Cornerstone of Legal Integrity and Corporate Governance in Africa. 8 May 2025. Further Africa. URL: <https://furtherafrica.com/2025/05/08/why-ethical-standards-are-the-cornerstone-of-legal-integrity-and-corporate-governance-in-africa/>
15. The most comprehensive dataset of African Governance. Mo Ibrahim Foundation. URL: https://iiag.online/?gad_source=1&gad_campaignid=23336763543&gbraid=0AAAAADK__VMfr7aT3ZY5mMHnrbHLoPk9r&gclid=Cj0KCQjwvfvSBhDpARIsAEiOpSuuqfgM-vof50JHAjiWKyNbEgQUtWN4S5n1Yp2Ws_B3C7Ydq3ZA6mUaAvrxEALw_wcB

Нормативні документи

Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Закон України «Про вищу освіту» . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/ed20140701#Text>

Проект Закону України «Про академічну доброчесність». URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/43481>